

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33, 01506 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2012 m. liepos 16 d. Nr. 9-40
Vilnius

Mes atlikome Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams per 2011 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Sveikatos apsaugos ministras arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, kuris sudarytas konsoliduojant ministerijos, jai pavaldžių biudžetinių įstaigų ir sveikatos apsaugos ministro valdymo srities asignavimų valdytojų (toliau – ministerijos konsoliduojamų subjektų grupė) finansines ataskaitas, dėl Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuris sudarytas sujungiant ministerijos ir jai pavaldžių biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitas, bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme ministerijos apskaitos sistemos ir vidaus kontrolės, konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimo ir pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimus. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindas

Ministerija ir Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras netinkamai apskaitė patirtas išlaidas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, todėl Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 2) kvalifikacijos kėlimo (2.2.1.1.1.16 straipsnis) kasinės išlaidos nurodytos 67,2 tūkst. Lt didesnės, komandiruočių (2.2.1.1.1.11 straipsnis) – šia suma mažesnės, darbo užmokesčio (2.1.1.1.1.1 straipsnis) – 37,5 tūkst. Lt didesnės, darbdavio socialinės paramos (2.7.3.1.1.1 straipsnis) – 32,3 tūkst. Lt mažesnes, kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnis) – 31 034,6 tūkst. Lt didesnės, o kitų paprastųjų išlaidų atitinkamų straipsnių (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, medikamentų, prekių naudojimo, ryšių paslaugų, transporto išlaikymo, kvalifikacijos kėlimo, komunalinių paslaugų) – 31 034,6 tūkst. Lt mažesnės; taip pat negalėjome gauti patikimų įrodymų, kad 751,5 tūkst. Lt kitų straipsnių kasinių išlaidų teisingai nurodyta pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius (ataskaitos 1.1 poskyris, 8–9 psl., 2.3 poskyris, 17–19 psl.).

Ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms apskaičius ateinančių metų išlaidas, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje kasinės išlaidos nurodytos 142,2 tūkst. Lt didesnės (ataskaitos 2.1 poskyris, 14–15 psl.).

Ministerija neįvertino gautinų sumų nuvertėjimo požymių, tikėtinos už jas atgauti sumos, todėl konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis per vienerius metus gautinų sumų (C. III eil.) likutis nurodytas 923,6 tūkst. Lt didesnis, šia suma didesnis sukauptas perviršis ir deficitas (F. IV eil.). Be to, atitinkama šios sumos dalimi sumažintos nuvertėjimo sąnaudos (B. VIII eil.) konsoliduotojoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis, kurios turėjo būti užregistruotos atsižvelgiant į nuvertėjimo požymių atsiradimo laikotarpį (2011 m.) (ataskaitos 1.2 poskyris, 9–11 psl.).

Lietuvos bioetikos komitetas apskaitoje neregistravo už jo teikiamas paslaugas gautų valstybės rinkliavos įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų, todėl konsoliduotojoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis pagrindinės veiklos kitos

pajamos (A. III. 1 eil.) ir pervestinos pagrindinės veiklos kitos pajamos (A. III. 2 eil.) nurodytos 391,7 tūkst. Lt mažesnės (ataskaitos 1.2 poskyris, 11–12 psl.).

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras netinkamai tvarkė apskaitą, nesilaikė Buhalterinės apskaitos ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymų, nes neinventorizavo gautinų sumų ir įsipareigojimų likučių, todėl negalėjome patvirtinti, kad konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose teisingai nurodyti sąskaitų likučiai: Finansinės būklės ataskaitoje – 3 212,6 tūkst. Lt (iš 1 739 739,4 tūkst. Lt) iš viso turto ir 3 212,6 tūkst. Lt (iš 1 739 739,4 tūkst. Lt) iš viso finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto; Veiklos rezultatų ataskaitoje – 3 380,3 tūkst. Lt (iš 1 805 120,8 tūkst. Lt) pagrindinės veiklos pajamų ir 3 380,3 tūkst. Lt (iš 1 755 370,4 tūkst. Lt) pagrindinės veiklos sąnaudų (ataskaitos 1.2 poskyris, 12–13 psl.).

Ministerija nesudarė ir nepateikė vienos iš privalomų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ataskaitų – aiškinamojo rašto, neatskleidė pagal VSAFAS reikalaujamos atskleisti informacijos (ataskaitos 1.2 poskyris, 13–14 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Sveikatos apsaugos ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys rodo tikrą ir teisingą Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės 2011 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2011 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Ministerija, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba ir Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras 142,2 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo ateinančių metų išlaidoms dengti ir negrąžino šių lėšų į biudžetą (ataskaitos 2.1 poskyris, 14–15 psl.).

Ministerija nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, nes skyrė 30 924,6 tūkst. Lt asignavimų kitiems subjektams programoms vykdyti „viena eilute“, ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius; nepatvirtino sąmatų kitiems subjektams (regioniniams biomedicininį tyrimų etikos komitetams), o jų finansavimui skirtas lėšas patvirtinto pavaldaus Lietuvos bioetikos komiteto sąmatoje (ataskaitos 2.3 poskyris, 17–19 psl.).

Lietuvos bioetikos komitetas viršijo įgaliojimus skirdamas lėšas (110 tūkst. Lt) kitiems subjektams, be to, šių lėšų neatskleidė pagal jų ekonominę paskirtį (ataskaitos 2.3 poskyris, 17–19 psl.).

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimų, nes 44,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudojo ne programai vykdyti –

nedirbusio darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką sumokėti (ataskaitos 2.2 poskyris, 15–17 psl.).

Negalėjome gauti pakankamų įrodymų, kad valstybės biudžeto lėšos (2 896,5 tūkst. Lt) pagal Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo našlaičiams <...> programą vaikų reabilitacijos ligoninei „Lopšelis“ skirtos teisėtai. Šios programos vykdymo paslaugos nupirktos nesilaikant viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų, biudžeto lėšos panaudotos ministerijai neįsitikinus, ar buvo pasiekti programos tikslai, nustatyti įgyvendinimo kriterijai, ar ministerija nupirko, o paslaugos tiekėjas suteikė reikiamas paslaugas ir jų kiekį (ataskaitos 2.4 poskyris, 19–22 psl.).

Ministerija skirdama lėšas savivaldybėms neužtikrino, kad jos būtų naudojamos racionaliai, laikantis teisės aktų, pagal paskirtį nurodytoms sveikatinimo veikloms vykdyti (ataskaitos 2.5 poskyris, 22–25 psl.):

- Vilniaus ir Klaipėdos miestų savivaldybių visuomenės sveikatos biurai 132 tūkst. Lt sveikatinimo veikloms vykdyti skirtų biudžeto lėšų panaudojo ne pagal paskirtį;

- Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 124,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų darbo užmokesčiui mokėti panaudojo nesivadovaudamas Vyriausybės nutarimo „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ reikalavimais, nes specialistams, skaitantiems paskaitas mokėjo didesnę atlygį nei nustatyta.

Ministerija ir pavaldžios įstaigos (Užkrečiamųjų ligų ir AIDS, Radiacinės saugos ir Ekstremalių sveikatai situacijų centrai) nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes programoms vykdyti pirmiau naudojo biudžeto asignavimus, o ne pajamų įmokas (ataskaitos 2.6 poskyris, 25–26 psl.).

Ministerija neužtikrino, kad visas patikėjimo teise valdomas ilgalaikis materialusis turtas būtų perduodamas viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms teisės aktų nustatyta tvarka, kad pagal panaudos sutartis perduotas turtas būtų apdraustas, kad panaudos gavėjais šį turtą naudotų teisės aktų nustatyta tvarka (ataskaitos 2.7.1 skirsnis, 27–28 psl., 2.7.3 skirsnis, 29–30 psl., 2.7.4 skirsnis, 30–31 psl.).

Ministerija neužtikrino, kad sveikatos priežiūros viešosios įstaigos (Vilniaus universitetinė ir Antakalnio ligoninės, Centro poliklinika) už valstybės turto nuomą gautas pajamas – 194,8 tūkst. Lt pervestų į ministerijos sąskaitą, o ši – į valstybės biudžetą (ataskaitos 2.7.5 skirsnis, 31–32 psl.).

Ministerija sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms neteisėtai gražino už ministerijos patikėjimo teise valdomo nekilnojamojo turto nuomą jų gautus ir ministerijai pervestus 390,5 tūkst. Lt (ataskaitos 2.7.5 skirsnis, 32–34 psl.).

Ministerija dalį Vyriausybės nutarimu rezervo materialinių išteklių saugojimui numatytų lėšų (1 219,8 tūkst. Lt) skyrė, o Ekstremalių sveikatai situacijų centras panaudojo ne su rezervo saugojimu susijusioms išlaidoms dengti. Be to, centras rezervo išlaidoms skirtų lėšų neapskaitė atskirai nuo kitoms priemonėms vykdyti skirtų biudžeto lėšų (ataskaitos 2.8 poskyris, 34–36 psl.).

Ministerija, įsigydama tarnybinių kelionių organizavimo paslaugas, pirkimo sutartį sudarė pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymą ir paslaugoms įsigyti panaudojo 196,7 tūkst. Lt. valstybės biudžeto lėšų (ataskaitos 2.9 poskyris, 37–39 psl.).

Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras bendrabučio pastato rekonstravimo darbų pirkimus vykdė ir sutartį su rangovu sudarė, nors jo pasiūlymas neatitiko pirkimo dokumentų reikalavimų, po to nenumatytus darbus pirkė apklausos būdu iš šio vienintelio tiekėjo, nesilaikydamas Viešųjų pirkimų įstatymo (ataskaitos 2.10 poskyris, 39–42 psl.).

Negavome įrodymų, kad Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras, pirkdamas mokymo paslaugas (iš viso už 476,2 tūkst. Lt) netaikant Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų pirkimo būdų, užtikrino, kad būtų laikomasi šiame įstatyme numatytų skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo principų, ir vykdė aktualiausias ir naudingiausias mokymo programas (žr. ataskaitos 4.5 poskyrį, 50 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos visais reikšmingais atžvilgiais 2011 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Pabrėžtini dalykai

Atkreipiame dėmesį į pastebėjimus, kurie neturi įtakos nuomonei, tačiau yra svarbūs efektyviai naudojant valstybės biudžeto asignavimus.

Vykdam Nacionalinio transplantacijos biuro pertvarkymą į viešojo administravimo funkcijas vykdančią įstaigą nebuvo pasinaudota galimybe valstybės biudžeto lėšas panaudoti taupiai ir efektyviai, nes darbuotojams, ir toliau ėjusiems pareigas įstaigoje, išmokėta 54,5 tūkst. Lt išeitinių išmokų. Pakeitus įstaigos statusą, padidinus etatų skaičių ir įstaigos darbuotojams tapus valstybės tarnautojais, metinis įstaigos darbo užmokesčio fondas padidėjo 376,3 tūkst. Lt, nors įstaiga ir po reorganizacijos vykdė iš esmės tas pačias funkcijas (ataskaitos 4.2 poskyris, 45–46 psl.).

Valstybinio audito išvadą pateikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridėdame audituotą Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių kopijas.

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

Vyr. valstybinė auditorė

Jolanta Balionienė